

**PARAULES DEL RECTOR EN L'ACTE D'HOMENATGE A
LA RECTORA MARIA ROSA VIRÓS GALTIER**

13 de desembre del 2010

Salutacions.

Totes les persones que han parlat, especialment vinculades a la trajectòria de la rectora Virós, ens permeten contemplar el seu llegat d'aquesta manera calidoscòpica, plural i articulada.

A mi em pertoca parlar de la Rosa com a rectora de la Universitat Pompeu Fabra. La vaig succeir en el càrrec, ella em va passar el testimoni a l'hora del relleu que encara estic recurrent. I, a més a més, vaig ser vicerector els quatre anys del seu mandat.

Tots coneixíem la Rosa, i per tant al màxim a què puc aspirar és a fer explícit alguns trets d'ella que tots coneixíem implícitament. Jo la recordo com una combinació formidable de perseverança i intuïció.

La Rosa, bé ho sabeu, era una dona amb uns ideals clars: la llibertat i la democràcia, d'una banda, i la igualtat i la justícia, de l'altra. Va estudiar durant la dictadura franquista i es va unir a un grup de joves que a les aules de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona lluitaven per les llibertats de tots. Un d'ells, José Antonio González Casanova, es va convertir en el seu company per a tota la vida. I, amb ell, a Santiago de Compostel·la o a Barcelona, la Rosa va continuar defensant les llibertats de tots. Ja amb tres fills, Anna, Itziar i Joan Pau, va llegir la tesi doctoral i va arribar a ser la primera catedràtica de Ciència Política i de l'Administració d'Espanya. A començaments del 90, cridada pel rector Enric Argullol, es va incorporar a la recent creada Universitat Pompeu Fabra, de la qual l'any 2001 va esdevenir-ne rectora, i es va convertir així en la primera rectora a la universitat catalana. La seva trajectòria dibuixa un bell ideal per a la igualtat de gènere: ella contava sovint una anècdota d'estudiant, quan amb una amiga havien pensat que els agradaria ser jutgesses de menors i van anar a veure un amic del seu pare, magistrat, que les va acomiadar dient-los: 'Señoritas, han de saber que en España las mujeres no pueden ser jueces'.

Tot això ho va aconseguir amb perseverança. La recordo cansada, després d'aquells llarguíssims consells de govern, amb ganes encara de prendre una cervesa davant de l'edifici Rambla i explicant històries de quan era més jove. Parlant de la seva amiatat, per exemple, durant els anys de Santiago de Compostel·la, amb Alma Schmitt, la filla del

controvertit jurista alemany de l'època de Weimar. I animant-nos a nosaltres quan, inexperts, estàvem per llençar la tovallola. Encara que va haver-hi moments difícils, no la vam veure mai defallir. La paraula *defallir*, em penso, no figurava en el seu lèxic.

A aquesta perseverança s'unia la intuïció per copsar el caràcter de les persones i la complexitat de les situacions. Tenia una intel·ligència narrativa; vull dir que era capaç de comprendre la textura de què estan fets els afers humans. Quan li explicaves alguna cosa que t'amoïnava, notaves que t'entenia, que es posava al teu lloc. Després d'explicar-li un problema ja l'havies començat a resoldre. I sempre l'encertava. Si et deia que desconfiessis d'alguna situació, ja podies fer-li cas perquè l'encertava. Potser perquè atenia als detalls i el diable està en els detalls. Per governar una institució com la universitat la perseverança i la intuïció de la Rosa són cabdals.

Deixeu-me fer explícit l'ideal d'universitat de la Rosa. La Rosa pensava que la màxima qualitat docent, l'excel·lència en recerca, la projecció internacional, la governança eficient que tots volem per a la nostra universitat eren compatibles amb la proximitat als estudiants, el màxim respecte a tots els membres de la comunitat que cerca el saber i la veritat de manera col·legiada, una obertura al món sense perdre les arrels i una governança on hi ha lloc per a la participació de tots.

Aquest és el llegat que amatent ens va deixar. La darrera vegada que vaig parlar amb ella, la nit del lliurament de la Creu de Sant Jordi al José Antonio, encara se li il·luminava la mirada, ja molt cansada, quan jo li contava les coses que estàvem fent a la Universitat.

D'ella vam aprendre, ara que un professor de la nostra universitat molt amic seu, Paco Fernández Buey, acaba d'editar en castellà una edició més completa de les cartes des de la presó d'Antonio Gramsci, a combinar 'il pessimismo della intelligenza' amb 'l'ottimismo della volontà'. I les seves lliçons formen part, ja de manera perdurable, de la Pompeu Fabra.

Moltes gràcies